

Dětský domov a Školní jídelna, Budišov nad Budišovkou,
ČSA 718, příspěvková organizace

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

platný s účinností od 1. září 2014

OBSAH

1. Základní charakteristika zařízení (materiální a ekonomické podmínky)
2. Formy vzdělávání
3. Zaměření školského zařízení
4. Zabezpečení výchovy dětí se speciálními potřebami a dětí nadaných
5. Výchovné a vzdělávací strategie
6. Personální podmínky
7. Cíle výchovy
8. Bezpečnost práce a ochrany zdraví
9. Autoevaluace zařízení

1. Základní charakteristika zařízení

Název organizace:	Dětský domov a Školní jídelna, Budišov nad Budišovkou, ČSA 718, příspěvková organizace
Právní forma:	příspěvková organizace
IČO:	47823466
Zřizovatel :	Krajský úřad, Moravskoslezský kraj, 28. října 117, 702 18 Ostrava
Ředitelka zařízení :	Mgr. Naděžda Vondroušová Nám. Republiky 659 747 87 Budišov nad Budišovkou
Statutární zástupce ředitele:	Monika Schrammová Na úbočí 345 747 87 Budišov nad Budišovkou
Součásti zařízení:	<u>Dětský domov</u> , ČSA 718 - kapacita 18 dětí odloučené pracoviště, Dukelská 636 - kapacita 14 dětí IZO: 108 035 727 <u>Školní jídelna</u> , kapacita 50 jídel IZO: 108 035 956
Tel., fax., e-mail :	556 305 136, 556 303 129, detskydomov.budisov@c-box.cz

Dětský domov je školské zařízení, jehož účelem je zajišťovat nezletilým dětem ve věku zpravidla od 3 do 18 let, případně zletilé osobě do 19 let, na základě rozhodnutí soudu o ústavní výchově nebo o předběžném opatření náhradní výchovnou péči v zájmu jeho zdravého vývoje, řádné výchovy a vzdělávání. Dětský domov zajišťuje výchovnou, hmotnou a sociální péči o děti a mládež, která ze závažných důvodů nemůže být vychovávána ve vlastní rodině. Děti jsou do zařízení přijímány na základě rozhodnutí soudu o ústavní výchově nebo o předběžném opatření.

Organizace i podmínky provozu jednotlivých rodinných skupin jsou plně v souladu se zákonem č. 109/2002 Sb., o ústavní výchově a vyhláškou č. 438/2006 Sb., kterou se stanoví podrobnosti výkonu ústavní výchovy.

Všichni zaměstnanci našeho zařízení si plně uvědomují specifika potřeb a zájmů dětí ze sociálně narušených rodin a výchově věnují mimořádné úsilí. Zejména rozvoj samostatnosti a soběstačnosti dětí pokládáme za nejdůležitější oblast naší práce.

Dětský domov dětem poskytuje psychologickou a speciálně pedagogickou odbornou činnost. Umožňuje dětem nabytí dle svých možností a schopností určitý stupeň vzdělání. Pedagogové vycházejí z uvědomění, že jsou neustále vzorem dětem jim svěřeným.

Obě budovy prošly rozsáhlou rekonstrukcí v roce 2002. Prostředí, prostorové řešení i vybavení jednotlivých místností zcela odpovídá zákonu č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních.

Dětský domov a Školní jídelna, Budišov nad Budišovkou, ČSA 718, příspěvková organizace, je školské zařízení, které sdružuje:

- dětský domov s kapacitou 16 lůžek, hlavní budova
- odloučené pracoviště na Dukelské ulici 636 s kapacitou 14 lůžek
- cvičný byt s kapacitou 2 lůžka
- školní jídelnu s kapacitou 50 jídel

Materiální podmínky

Děti jsou ubytovávány v pokojích pro dvě nebo maximálně tři děti.

Provoz rodinné skupiny splňuje:

- prostorové podmínky: ložnice, obývací pokoj, kuchyňka dětí, sociální zařízení, místnost pro vychovatele, prádelna,
- vnitřní vybavení: nábytek pro uskladnění ošacení, hraček a osobních věcí, psací stůl, židle, lampičky.

Dětem je poskytováno:

- stravování, ubytování a ošacení,
- učební potřeby a pomůcky,
- úhrada nezbytně nutných nákladů na vzdělávání,

- úhrada nákladů na zdravotní péči, léčiva a zdravotnické prostředky, které nejsou hrazeny ze zdravotního pojištění, pokud nebyla péče vyžádána osobami odpovědnými za výchovu,
- kapesné, osobní dary a věcná pomoc při odchodu zletilých ze zařízení,
- úhrada nákladů na dopravu do sídla školy.

Dále mohou být dětem na základě povolení ředitelky hrazeny:

- potřeby pro využití volného času a rekreaci,
- náklady na kulturní, uměleckou, sportovní a oddechovou činnost,
- náklady na soutěžní akce, rekreace,
- náklady na dopravu k osobám odpovědným za výchovu, příp. osobám blízkým.

Děti jsou vedeny k hospodárnému nakládání s veškerým spotřebním materiálem i materiálem dlouhodobé potřeby, energiemi, vodou, jídlem, apod.

Od 1.1.2011 je v provozu 4. rodinná skupina, která je umístěna v budově Dukelská 636. Kapacita našeho zařízení se tím zvýšila na 32 lůžek.

„Nástavba zadní části objektu ČSA 718“, cvičný byt, funguje pro děti starší šestnácti let. Bytová jednotka je určena pro dvě děti, které se připravují na odchod ze zařízení do samostatného života. Jde nám především o zlepšení finanční gramotnosti, sebeobslužnosti a samostatnosti dětí. Obyvatelé cvičného bytu se řídí provozním řádem.

Hlavní důraz při výchově klademe na pohybovou aktivitu dětí. Pohyb je výrazným znakem života dítěte. K tomu účelu nám hlavně slouží, hřiště s umělým povrchem na kopanou, volejbal a tenis. U domova je takéž asfaltové hřiště na košíkovou a floorball, bazén. Na odloučeném pracovišti je vybavena posilovna. Sportovní sklad je materiálně dobře vybaven: lyže, kolečkové brusle, kola, atd. Na zahradě je vybudováno také dětské hřiště.

Ekonomické podmínky

- Příspěvky od zřizovatele
- Příspěvek na úhradu péče poskytované dětem a nezaopatřeným osobám v zařízeních - rodiče mají povinnost hradit příspěvek pokud mají dostatečné příjmy. Na hrazení příspěvku se podílejí i děti a nezaopatřené osoby pokud mají pravidelný a dostatečný příjem, např.: sirotčí důchod, výživné, odměna za praxi, brigádu, prospěchové stipendium. Více viz. ustanovení § 27 - § 30 zákona č. 109/2002 Sb.
- Dávky státní soc. podpory - zejména příspěvek na dítě
- Dary

2. Formy vzdělávání

Vzdělávání se uskutečňuje formou pravidelné výchovné, vzdělávací a zájmové činnosti, příležitostnými akcemi a nabídkou spontánních aktivit. Má umožňovat dětem odpočinek i přípravu na vyučování. Podle charakteru a cílů činnosti využívají pedagogové vhodné metody a formy práce.

Pravidelná činnost je dána týdenní plány a představuje zejména organizované aktivity zájmového či tělovýchovného charakteru.

Příležitostné akce přesahují zpravidla rámec jedné rodinné skupiny. Jsou to například výlety, exkurze, akce dětského domova, besídky, vystoupení.

Spontánní aktivity zahrnují každodenní individuální klidové činnosti po obědě, při pobytu venku, spontánní hry. Pedagogové při těchto činnostech nejen zajišťují bezpečnost dětí, ale také navozují a podněcují některé jejich vlastní aktivity.

Odpočinkové činnosti jsou chápány nejen ve smyslu klidových činností (poslechové činnosti, individuální hry, klid po obědě), ale i jako aktivní odpočinek (rekreační činnosti), který má kompenzovat jednostrannou zátěž během školního vyučování – např. závodivé hry při pobytu venku nebo v tělocvičně.

Příprava na vyučování nespočívá ve vypracovávání domácích úkolů, ale jsou do ní zahrnuty i didaktické hry, tematické vycházky a další činnosti, jimiž se upevňují a rozšiřují poznatky, které děti získaly ve školním vyučování.

3. Zaměření školského zařízení

Tento školní vzdělávací program slouží všem výchovným pracovníkům dětského domova jako soubor cílů, kterých je třeba dosáhnout ve výchově pro praktický život našich dětí. Naplnění jeho obsahu je závazné. Časový plán a metodika jsou naprosto individuální.

Je povinností každého výchovného pracovníka, aby zpracoval individuální plán rozvoje osobnosti dítěte (dále jen „IPROD“) na každé jemu věřené dítě. Individuální plán musí obsahovat údaje, které vychovatel získá z materiálů uložených v osobním spise dítěte. Zvolené metody musí respektovat fakt, že v ústavní výchově nemá dítě možnost vytvořit si hluboký citový vztah k jedné osobě, která by plnila funkci rodiče, musí mu pomoci odstranit psychická trauma a zaměřit se na celkový rozvoj osobnosti dítěte v rámci jeho schopností a možností.

Tam, kde dítěti zůstaly alespoň částečné vazby na rodinné příslušníky, je třeba s nimi pracovat a podporovat je, aby nedošlo k úplnému odcizení, které by po ukončení ústavní péče mohly vést k navazování jiných nežádoucích vztahů (např. předčasných partnerských a kamarádských). Individuální plán dítěte je pracovním materiálem, jehož formální podoba je daná a byla projednána s pedagogy, píše se v elektronické podobě a ukládá se do osobní dokumentace dítěte. Informace v individuálním plánu rozvoje osobnosti dítěte jsou důvěrné a jako s takovými je třeba s nimi nakládat a zabezpečit, aby se nedostaly do nepovolených rukou.

Musíme dát dítěti šanci rozvinout plně jeho osobnost, kompenzovat jeho nedostatky a budovat jeho adekvátní sebevědomí, naučit dítě všechny dovednosti potřebné pro úspěch v běžném životě naší společnosti.

Jsme dětský domov rodinného typu s kapacitou 32 dětí, který poskytuje plné přímé zaopatření nezletilým dětem od 3 do 18 let, ale i zletilým nezaopatřeným osobám po ukončení výkonu ústavní výchovy, které se připravují na budoucí povolání, nejdéle však do věku 26 let. Počet dětí se v průběhu roku mění. Děti jsou do našeho zařízení umísťovány na základě rozhodnutí soudu o předběžném opatření nebo ústavní výchově. Děti k nám přicházejí často zanedbané, opožděné v psychosociálním vývoji, s poruchami chování, týrané, apod. U mnohých dětí je riziko opakování deliktů (krádeže, kouření a drogy). Při jejich výchově hrají nemalou roli dědičné dispozice, proto je nutné nežádoucí vlohы výchovou utlumovat a pozitivní rozvíjet.

O děti se v dětském domově stará 22 zaměstnanců z toho 12 pedagogických pracovníků, včetně ředitelky. Výchovu však zajišťují všichni zaměstnanci našeho zařízení, protože svým chováním a přístupem k dětem se posilují vzorce jejich chování a podílí se na vytváření názorů o všech dospělých lidech naší společnosti. Je zapotřebí, aby v tomto zařízení vždy pracovali psychicky vyzrálí a bezkonfliktní jedinci.

4. Zabezpečení výchovy dětí se speciálními potřebami

Dětský domov je připraven poskytovat speciální péči dětem se speciálně vzdělávacími potřebami a dětem mimořádně nadaným, dětem se specifickými vývojovými poruchami učení, chování a emocí, dětem zdravotně postiženým a s vadami řeči a dětem se sociálním znevýhodněním.

U těchto dětí je zapotřebí uplatňovat zásady individuálního přístupu k dětem.

Speciální vzdělávání se uskutečňuje s pomocí podpurných opatření, která jsou odlišná nebo nad rámec individuálních pedagogických opatření. Využívá speciálních metod, postupů, forem a prostředků vzdělávání, kompenzačních, rehabilitačních pomůcek a dalších prostředků speciálně pedagogické podpory.

Pro výchovu a vzdělávání těchto dětí je důležitý multidisciplinární přístup - spolupráce dětského domova se školou, s poradenskými školskými zařízeními (PPP, SPC, střediska výchovné péče) a odborných pracovišť – klinický psycholog, dětská psychiatrická péče. Je možné využití nabídky volnočasových a neziskových organizací, zejména v zajištění terapeutických forem canisterapie, arteterapie, muzikoterapie apod.

Adaptace dítěte na prostředí domova musí probíhat nenásilnou formou, pozvolně a postupně. S ohledem na rozdílnost rozumových schopností dítěte, schopnosti učení a pracovních výsledků, je třeba přistupovat individuálně, respektovat jeho možnosti a pozitivně hodnotit každý pokrok v rozvoji jeho osobnosti

Výchova dětí se speciálními výchovně vzdělávacími potřebami musí být koncipována tak, aby mohly dosáhnout co nejvyšší možné úrovně osobnostních kvalit, za podpory speciálně výchovně vzdělávacích metod a díky vyváženému působení na rozvoj v oblasti kognitivní, sociální, emocionální i volní. Pro výchovu je třeba vytvořit optimální podmínky, které vyžadují především přátelskou atmosféru, aby děti měly pocit úspěchu, bezpečí, podpory, motivace.

Úkolem vychovatele bude adaptace dítěte na nové prostředí, specifický způsob práce s dítětem, upevňování základních hygienických návyků a vytváření sociálních návyků. Na druhém stupni školní docházky je třeba se zaměřit na získávání vědomostí, rozvíjení dovedností a návyků, které dítě může využít ke zvýšení kvality osobního života včetně profesního uplatnění. Je zde kladen větší důraz na rozvoj sociálních a komunikačních schopností a na vytváření praktických dovedností. Formy individuálního přístupu budou zpracovány v individuálním programu rozvoje osobnosti dítěte.

Pro rozvoj dětí mimořádně nadaných, které dosahují mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností, pomáhá také začlenění dětí do programů různých nadací, které se spolupodílí na financování zájmových činností.

Samozřejmostí je zvyšování odbornosti pedagogických pracovníků a asistentů pedagoga, formou seminářů, školení a zvyšování pedagogického odborného vzdělání a uplatňování znalostí, získaných speciálně pedagogickým studiem, při práci s dětmi.

5. Výchovné a vzdělávací strategie

Jedním z mnoha úkolů v práci dětského domova je předcházet výchovně vzdělávacím problémům dětí. Vzhledem k tomu, že většina dětí s těmito obtížemi již do domova přichází, je nutné vypracovat individuální plány dostupnými formami a následky odstraňovat. Bývají to zejména nedostatky v chování, které komplikují začlenění dítěte do kolektivu ostatních dětí. Současně přicházejí problémy výukového rázu. Tyto nedostatky mívají přechodný ráz. Výskyt a charakter některých poruch chování úzce souvisí s vývojovým stadiem dítěte.

Klíčové kompetence

Smyslem a cílem výchovně vzdělávací práce s dětmi je jejich vybavení souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná a umožní jim efektivně a odpovídajícím způsobem jednat v různých situacích. Osvojení klíčových kompetencí je proces dlouhodobý a složitý a postupně se vytváří v průběhu života. Proto si vychovatel dle postižení dítěte tyto kompetence zpracovává do IPROD u každého dítěte.

V oblasti učení dítěte

- pracuje s učebnicemi, učebními pomůckami
- poznává vlastní pokroky a uvědomuje si problémy, které mu brání v učení
- používá základní pojmy z různých vzdělávacích oblastí
- dokáže vyhledat a využívat informace v praktickém životě
- chápe obecně používané termíny, znaky a symboly
- uvědomuje si význam vzdělání v kontextu s pracovním uplatněním

V oblasti řešení problémů

- vnímá problémové situace, rozpozná problémy a hledá nejvhodnější způsob řešení
- řeší samostatně běžné životní situace a přiměřeně ke svým možnostem překonává životní překážky
- přijímá důsledky svých rozhodnutí
- nenechá se při řešení problému odradit nezdarem
- dokáže popsat problém a svěřit se s ním, při řešení složitějších problémů a svěřit se s ním, při řešení složitějších problémů požádá o radu a řídí se jí
- dokáže přivolat pomoc v případě ohrožení sobě i ostatním ohroženým osobám

V oblasti komunikativní

- vyjadřuje se srozumitelně v ústním projevu a umí vést dialog
- rozumí obsahu sdělení a přiměřeně na něj reaguje
- zvládá jednoduchou formu písemné komunikace
- vyjadřuje své názory a postoje a umí vhodnou formou obhájit svůj názor
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráce s ostatními lidmi

V oblasti sociální a personální

- posiluje své sebevědomí na základě poznání a pochopení vlastní osoby
- má povědomí o základních mravních hodnotách v rodině i ve společnosti
- respektuje pravidla práce v kolektivu dětí a svými pracovními činnostmi ovlivňuje kvalitu společné práce
- rozeznává nevhodné a rizikové chování, uvědomuje si jeho možné důsledky
- navazuje a udržuje vztahy s vrstevníky, respektuje druhé lidi a snaží se upevňovat dobré mezilidské vztahy
- posiluje sociální chování a sebeovládání, je vnímavý k potřebám starých, nemocných a postižených lidí

V oblasti občanské

- základní práva a povinnosti občanů, respektuje společenské normy
- zvládá běžnou komunikaci s úřady
- chápe nebezpečí rasizmu a xenofobie
- chrání své zdraví, uvědomuje si význam zdravého životního stylu, podílí se na ochraně životního prostředí
- dokáže se chovat v krizových situacích i v situacích ohrožující život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob a uplatnit osvojené dovednosti a postupy

V oblasti pracovní dítě

- zvládá základní pracovní dovednosti, operace a postupy, rozšiřuje své komunikační schopnosti při kolektivní práci
- má vytvořen pozitivní vztah k manuálním činnostem
- dodržuje zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce, ochrany životního prostředí a společenských hodnot a uplatňuje je při pracovních činnostech
- pracuje podle daného pracovního postupu, návodu
- je schopen pracovní výdrže, koncentrace na pracovní výkon a jeho dokončení
- reálně posoudí výsledek své práce i práce ostatních
- má konkrétní představu o pracovních činnostech běžných profesí
- využívá znalosti a zkušenosti a vytváří si představu o možnostech svého budoucího pracovního uplatnění, formou brigád si vytváří představy o různých profesích

Dále jsou výchovy zaměřeny na oblasti

Enviromentální: ochranu životního prostředí, osvojení si pracovních návyků a vztahu k přírodě, úklidové práce v dětském domově a na zahradě, třídění odpadu, návštěvy psího útulku, apod.

Multikulturní výchova: dodržování tradic a zvyků, znalost státních symbolů, vzájemná tolerance k jinému etniku.

Výchova demokratického občana: základní znalost právního projevu občana jeho povinnosti a práva, Listina práv a svobod.

Osobnost a sociální výchova: zaměřena na rozvoj osobnosti dítěte a jeho zájmů a potřeb a jeho začlenění po odchodu z dětského domova do samostatného života ve společnosti. Zapojení do projektů neziskových organizací, které se zaměřují hlavně na finanční gramotnost. Každému

dítěti při vstupu do samostatného života zabezpečit bydlení a je-li to jen trochu v našich silách, i práci. Základním úkolem je pak připravit každé dítě co nejlépe do samostatného života v rámci jeho možností.

Péče o zdraví a protidrogovou prevenci: zabývat se především otázkou primární prevence, než řešením konkrétních případů sociálně patologických jevů. Důležité je zajistit informovanost dětí, neboť překročení hranice sociálně patologických jevů může pramenit i z neznalosti následků. V domově pořádat s dětmi pod vedením metodika prevence zajímavě vedené přednášky na téma týkajícího se prevence sociálně patologických jevů. Udržovat kontakt s krizovým centrem Pod slunečníkem v Opavě (vyšetření vzorků moče na „kanabis“ u starších dětí).

V oblasti trávení volného času

- orientovat se v možnostech smysluplného trávení volného času
- rozvíjet schopnosti aktivního trávení volného času jako kompenzaci stresových situací
- umět odmítnout nevhodné nabídky pro trávení volného času

Volný čas dětí se snažit vyplnit jak aktivně sportem, prací na zahradě, soutěžemi, návštěvami kulturních akcí, atd., tak i pasivně sledováním aktualit v médiích, využíváním internetu v rámci vzdělávání, apod. Motivace k pohybovým aktivitám je velmi důležitá, protože takto trávený volný čas řeší spoustu negativních projevů u dětí. Nenásilně a zajímavě vést děti ke správnému trávení volného času a tím přispět k upevňování žádoucích morálních vlastností, správných postojů, utvářet ponětí o zdravém životním stylu, atd.

Způsob hodnocení dítěte ve výchovné činnosti vychovatele:

- využívat zásady objektivního a spravedlivé hodnocení dítěte
- hodnocení využívat jako motivační formu výchovného působení
- přestupek musí být objektivně prošetřen
- celý kolektiv musí mít toto přesvědčení
- dítě se musí k přestupku vyjádřit
- výchovné opatření musí mít správný výchovný dopad
- odměnu a výchovné opatření uděluje ten pracovník, který je účasten dané události
- vychovatel konzultuje vše s kmenovým vychovatelem nebo s vedoucím vychovatelem
- nejzávažnější situace jsou konzultovány i s ředitelkou zařízení
- výchovná opatření se zapisují do osobní dokumentace dítěte.
- v případě, snížení kapesného se sepíše i protokol, který po podepsání všech se založí do osobní dokumentace dítěte

Za odměnu se považuje:

- a) pochvala ve skupině - vychovatel
- b) pochvala před všemi dětmi - ředitelka
- c) prominutí kázeňského přestupku - vychovatel, ředitelka, zástupkyně ředitelky
- d) věcná odměna, mimořádné kapesné - ředitelka, zástupkyně ředitelky
- e) prodloužení vycházky, mimořádná vycházka - ředitelka

Za trest se považuje:

- a) ústní napomenutí při osobním pohovoru - vychovatel
- b) ústní napomenutí ve skupině - vychovatel

- c) ústní napomenutí před všemi dětmi - ředitelka, zástupkyně ředitelky
- d) omezení osobní vycházky - vychovatel, ředitelka, zástupkyně ředitelky
- e) omezení zájmové činnosti, návštěvy kina, programu TV, apod. - vychovatel
- f) snížení kapesného max. do srážky 1/3 celkové výše - vychovatel, ředitelka, zástupkyně ředitelky
- g) zákaz účasti na společenských akcích a reprezentaci dětského domova - ředitelka
- h) přeřazení do jiného zařízení na základě rozhodnutí soudu

6. Personální podmínky

Dětský domov má 4 rodinné skupiny, v každé pracují obvykle 3 vychovatelé. Ti jsou motivováni k dalšímu vzdělávání a odborné zaměření si dále prohlubují v akreditovaných kurzech i samostudiem.

Pedagogové se chovají a jednají profesionálním způsobem.

- mají vysokou míru empatie a dovedou projevit pozitivní vztah k dětem
- umějí vytvořit příznivé sociální klima
- mají organizační schopnosti
- vytvářejí pestrou a zajímavou skladbu činností
- pro zájmové aktivity využívají své odborné zaměření
- navozují radostnou atmosféru a komunikační prostředí, posilují v dětech kladné city, vytvářejí pocit bezpečí, zvolenými činnostmi posilují v dětech sebevědomí
- dodržují pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví, dbají na bezpečnost žáků
- prezentují výsledky činnosti na veřejnosti.

Obsah vzdělávání

Hlavním cílem vzdělávacího programu je, aby dítě získalo takové dovednosti, které by mu umožnily co nejlepší zařazení a návrat do společnosti a umělo se orientovat v dalším jeho životě. Tyto zásady jsou stanoveny zákonem č.109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zájmy dítěte a naplnění jeho potřeb v oblasti psychické, biologické a sociální je úkolem výchovné práce pedagogických pracovníků našeho dětského domova.

Cílem výchovné práce je vytvoření trvalého prostředí, které by dítěti umožnilo uspokojení základních materiálních, citových, sociálních i speciálních potřeb a které by zajišťovalo vhodné rozvíjení vědomostí, dovedností a návyků s přihlédnutím k zájmům a zvláštnostem každého dítěte. Důležitá je rovněž podpora vzdělání dítěte, ale i uspokojování potřeb v oblasti rekreace a zábavy. Součástí výchovné práce je i snaha naučit děti sebeobsluze, pracovním a sociálním dovednostem a návykům tak, aby se po ukončení ústavní výchovy mohly zapojit do společnosti. Příčinou všech problémů dětí v našem zařízení je nevhodné rodinné prostředí a používání nesprávných výchovných metod. Jako vychovatelé se musíme snažit o nápravu vhodnými formami a metodami. U každého z nás musí být dostatek trpělivosti, důslednosti, tolerance a lásky. Naší povinností je vychovat jedince morálně zdatného, docílit určitého stupně vzdělání podle možností dítěte, poskytnout všechny poznatky a praktické schopnosti pro úspěšné jeho začlenění se do společnosti. Zájmy dítěte využít při organizování zájmové činnosti a tím odpoutat pozornost od problémů jako jsou drogy, alkohol, kouření. Základním předpokladem

harmonického a všestranného rozvoje dítěte je systematické a cílevědomé působení na neoddelitelné a vzájemně se podmiňující stránky osobnosti.

Byli bychom rádi, kdyby naše děti ve společnosti, v níž budou jednou samostatně žít, uplatnily i **morální hodnoty**, k nimž je vedeme. Rozvíjíme u nich vnímavost a citlivé vztahy k lidem.

Autor a lektor Leo Buscaglia jednou mluvil o soutěži, kde měl dělat porotce. Cílem soutěže bylo najít nejstarostlivější dítě. Vítězem se stal čtyřletý chlapec. Sousedovi od vedle zrovna nedávno zemřela žena. Když chlapec viděl muže plakat, vplížil se na jeho dvorek, vlezl mu na klín a jen tak tam zůstal sedět. Když se matka zeptala, co sousedovi řekl, chlapec odpověděl: „Nic, jen jsem mu pomohl brečet.“ Snažíme se děti naučit vcítit se do pocitů jiných, rozvíjet získanou empatii, vést je k úctě a toleranci. Naučit je žít společně s druhými lidmi bez konfliktů. Dodržovat zásady slušného chování, respektovat společenské normy.

7. Cíle výchovy

Cílem výchovně vzdělávacího programu je harmonický rozvoj osobnosti dítěte (nezaopatřené osoby), s respektováním jeho individuality v bezpečném prostředí.

Cíle berou na zřetel:

- věkové a individuální zvláštnosti dítěte
- zájmy dítěte
- personální a materiální podmínky vzdělávání a výchovy
- ekonomické podmínky

V rámci jednotlivých celků pojímaných jako témata jsou činnosti plánovány v těchto úrovních:

- průběžné působení vychovatelů na činnost dětí vztahující se k danému tématu
- řízená organizovaná činnost, která postupuje podle týdenních plánů
- příležitostné akce soustředěné k určitému vybranému tématu

Některé celky nemohou postihnout všechny tři úrovně, ale jen některou z nich. Zvláštní důraz je kladen na navozování situací, při kterých děti získávají bezprostřední smyslové a citové zážitky i zkušenosti z vlastní aktivity.

Motivace na celoživotní učení, které je základní podmínkou psychického vývoje dítěte. Naučit ustálenému postupu při osvojování učiva, dbát na jeho dodržování, častým opakováním upevňovat poznatky i dovednosti a formou oceňování sebemenších úspěchů dítěte motivovat. Podněcovat dítě k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů, systematicky rozvíjet a vytvářet dostatek příležitostí k získávání nových zkušeností a poznatků.

Vést děti k všestranné a účinné komunikaci. Dovednost v této oblasti je jedním ze základních faktorů ovlivňujících úspěšnost procesu sociální integrace dítěte do společnosti. Je zde zapotřebí využívat všech metod a forem výchovné práce podporující rozvoj sociálních vztahů ve skupině i osobních zkušeností a poznatků dítěte.

Rozvíjet u dítěte schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých. Předpokladem dosahování cíle jsou vstřícné způsoby komunikace, schopnost porozumění chování a činnostem druhých, posouzení adekvátnosti vlastního chování a jednání, chápání přínosu spolupráce a jejích podmínek. Je nezbytné vytvářet dostatek prostoru k skupinové práci dětí, umožnit jim zažít uspokojení ze společných výsledků a posilovat tak možnosti budoucího pracovního uplatnění.

Připravit děti k tomu, aby se projevovaly jako samostatné, svobodné, zodpovědné osobnosti, uplatnily svá práva, naplňovaly své povinnosti a vhodným způsobem si dokázaly formovat hodnotovou orientaci.

Vytvářet u dětí potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací, rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, svému prostředí na domově i k přírodě. Vhodnou stimulací lze ovlivňovat emoční procesy dětí vyjadřující jejich vztahy a postoje k okolnímu světu. Je třeba zajišťovat dětem dostatek příležitosti k získávání zkušeností v činnostech, které jim přinášejí radost, uspokojení, zážitky a tím podporovat jejich psychický vývoj žádoucím směrem.

Učit děti aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný. Zaměřit se na prevenci ochrany zdraví. Vést děti k překonání stresových situací, k organizaci denního režimu ve smyslu dodržování zdravého životního stylu.

Vést děti k toleranci k ohleduplnosti k jiným lidem, učit je žít společně s ostatními lidmi. Náročnost adaptace na uvedené požadavky souvisí s pomalejším přechodem dětí od pochopení norem chování k jejich praktickému uplatnění.

Pomáhat dětem poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci. Vyzkoušet si konkrétní pracovní činnosti a s pomocí vychovatele zvolit si tu, která jim bude nejlépe vyhovovat a kterou budou zvládat.

8. Bezpečnost práce a ochrany zdraví

Naše školské zařízení vyhledává, zjišťuje a vyhodnocuje možná rizika vyplývající z činností při různých formách zájmového vzdělávání v různých prostředích a současně i přijímá opatření k jejich prevenci. Děti jsou na začátku i v průběhu jednotlivých akcí seznamovány s možnými riziky pohybu v určitém prostředí, s možnými následky různých činností, se správnými způsoby používání nástrojů a jsou poučováni o zásadách správného chování nejen ve škole, v domově, na veřejnosti, na komunikacích, ale i v době prázdnin, při sportování. Jsou opakovaně seznamovány s postupem při úrazu a v případě požáru.

Zajišťujeme nejen bezpečnost fyzickou, ale také sociální a emocionální. Děti jsou vedeni ke zdravému životnímu stylu, učí se zásady ochrany před sociálně patologickými jevy a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí.

Bezpečnost a ochrana zdraví - dodržování stanovených pravidel

Školská zařízení pro výkon ústavní péče jsou povinna se řídit zákony, vyhláškami a vnitřními pravidly stanovenými příslušným zařízením pro dodržování ochrany a bezpečnosti zdraví u svěřených dětí. Tato zodpovědnost je právně především zaměřena na vychovatele, kteří s dětmi pracují.

Pedagogičtí pracovníci se ve výchovné činnosti s dětmi zaměřují na výchovné působení v zájmu předcházení škodám na zdraví, majetku a životním prostředí. Dohled nad dětmi má význam nejenom na jejich bezpečnost a ochranu zdraví při výchově a vzdělávání v dětském domově, a je důležitou složkou i u dopravní výchovy a při akcích mimo naše zařízení.

Podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a jejich ochrany před rizikovými projevy a diskriminací jako je nepřátelské a násilné chování dětí jsou stanoveny ve vnitřním řádu dětského domova a bezpečnostními směrnici, se kterými jsou děti pravidelně seznamovány.

Školní vzdělávací program obsahuje podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví při vzdělávání a výchově, při konkrétních zájmových činnostech a činnostech s nimi souvisejícími a tudíž z nich

také vychází. Cílem je zjišťovat a zhodnocovat možná rizika vyplývající z různých činností a přijímat opatření k prevenci rizik. Zajistit dětem bezpečnost fyzickou, sociální i emocionální a seznámit je přijatelnou formou o možném nebezpečí a nástrahách.

Ředitelka pravidelně seznamuje prokazatelnou formou o způsobu poskytování informací zaměstnancům i dětem o předpisech a pokynech dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a chování v rizikových situacích.

Dětský domov zajišťuje proškolení zaměstnanců v poskytování první pomoci, lékařského ošetření při úrazech a náhlých onemocněních prostřednictvím školícího lektora.

O vybavení a umístění lékárníček na skupinách zodpovídá určený vychovatel.

Seznam telefonních čísel tísňového volání a čísel zdravotnických zařízení a integrovaného záchranného systému visí na nástěnce u každé rodinné skupiny.

Vhodné podmínky pro bezpečné a hygienické působení vytváří vhodná struktura a skladba činností, vhodně zvolený pitný a stravovací režim, dostupnost prostředků první pomoci a kontaktů na lékaře, praktická dovednost poskytnout první pomoc, užívání bezpečnostních ochranných pomůcek a bezpečné prostředí užívaných prostor dle platných norem, včetně výrazného označení nebezpečných předmětů.

Vhodná komunikace, otevřenost, motivace, začlenění do vhodného kolektivu a činnosti, vytváření příznivého psychosociálního klima individuální přístup, přihlídnutí k osobním problémům a potřebám dítěte, možnost podílet se na hodnocení vede k předcházení u výchovných problémů a projevům patologických jevů.

Dodržování zásad bezpečnosti u zájmových činností

Znát podstatu zdravého životního stylu života, aktivně odpočívat, odstranit přetížení organismu, dodržovat pravidla bezpečnostních předpisů u těchto činností.

Vytvářet pozitivní vztah ke sportu, vytváření morálně volných vlastností u dítěte, pravidel fair play, týmové spolupráce, zdokonalení pohybových schopností s přihlídnutím na fyzickou vyspělost dítěte a vedení jeho k samostatnému chování. Při všech sportovních činnostech pedagogický pracovník vždy musí zajistit dohled a dbát na dodržování všech bezpečnostních předpisů a odstranění vzniklých rizik.

Při koupání a plavání dětí v bazénu dodržuje nejvýše počet dětí ve skupině 8 z toho ve vodě smí být pouze 4 děti. Zvláštní péči věnuje vychovatel neplavcům, vybaví je ochrannými plaveckými vestami. Je přítomen po celou dobu v prostoru, děti stále kontroluje.

Při zimních sportech - bruslení, lyžování, sánkování musí vychovatel znát podmínky terénu, stanovit pravidla a vybavit děti ochrannými prostředky zmírňující následky poškození zdraví (přilba, chránič kolen, loktů, kvalitní rukavice, brýle, aj). Skupina nemůže mít více než 8 dětí, ty jsou rozděleny podle výkonnosti a schopností.

Stejná pravidla platí při jízdě na kole nebo kolečkových bruslích. Děti dodržují pravidla odstupů, v závěru jede zkušený pracovník. Před každou jízdou se musí zkontrolovat technický stav kol, lyží, bruslí, sáněk, apod.

V oblasti hudební zájmové činnosti děti využívají místnost určenou k muzikoterapii. Děti se aktivně účastní divadelních, tanečních vystoupení na veřejnosti, v domovech pro seniory. Děti mají možnost osobního kontaktu s lidmi různých profesí, generací a zdravotního, mentálního postižení.

vychovatelé zajišťují bezpečnost a ochranu zdraví dětí po dobu dopravy na soutěže a vystoupení i po dobu celého průběhu.

Při všech zájmových činnostech lze využít možností relaxačních technik, což vede k zmírnění životního tempa, naučit děti správnou technikou ovládat vyčerpanost těla (jak fyzickou i duševní), zmírnění problémů s koncentrací, u poruch spánku podpořit jeho kvalitu. Dechovými technikami můžeme přispět k tlumení aktivity dítěte a zmírnit tak jeho projevy hyperaktivity, se kterými se v poslední době v dětském domově setkáváme velmi často.

Dokladem o provedeném poučení je záznam poučení - např. porada s dětmi / podpisy dětí/, v denním záznamu vychovatelů před akcí, v týdenním plánu...

9. Autoevaluace zařízení - hodnocení dětského domova

a) oblasti autoevaluace - podmínky k výchově dítěte, kvalita prostorových podmínek, spokojenost dětí, rodičů, kurátorů, pracovníků školy. Podmínky zaměstnanců a jejich spokojenost s prostorovým a materiálním vybavením. Průběh vzdělávání a výchovné práce, výsledky vzdělávání a výchovy, řízení školské organizace, personální podmínky- úroveň profesních dovedností pedagogických pracovníků, odborná pedagogická způsobilost, kvalita plnění pracovních povinností, kvalita spolupráce, další profesní rozvoj, tvořivost a flexibilita, zásadové a projevované hodnoty a postoje zaměstnanců.

b) výchovně vzdělávací cíle - zajištění vzdělání, příprava na samostatný život, výchova jedince ve vztahu k ostatním lidem, k životu ve společnosti

c) nástroje autoevaluace - kontrolní činnost vedení, pozorování, vyprávění, rozhovor

d) časové rozvržení evaluačních činností - analýza dokumentů, průběžná analýza zpráv, kontrolní činnost, revize, posudky, řešení podnětů, vlastní hodnocení.

Psychosociální podmínky:

- vytváření pohody prostředí, příznivé sociální klima - otevřenost a partnerství v komunikaci, úcta, tolerance, uznání, empatie spolupráce a pomoc druhému
- respekt k potřebám jedince a jeho osobním problémům, činnost vycházející ze zájmu dětí a osvojování si toho, co má pro ně praktický smysl a vede k praktické zkušenosti,
- věková přiměřenost a motivující hodnocení - respekt k individualitě, jeho hodnocení v souladu s individuálními možnostmi a individuálním pokrokem, dostatečná zpětná vazba
- ochrana dětí před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy
- vytváření podmínek pro spoluúčast na životě našeho zařízení

Zveřejnění

Školní vzdělávací program vydává ředitelka a zveřejní ho na přístupném místě – program Evix. K dispozici je každému k nahlédnutí, případně pořizování opisů a výpisů. Ředitelka zařízení prokazatelným způsobem seznámí zaměstnance a děti s vydáním a obsahem školního vzdělávacího programu. Povinností pedagogických pracovníků při sestavování měsíčních a týdenních plánů je konkretizovat formy a cíle individuálních potřeb dítěte a celé skupiny.

Nedílnou součástí školního vzdělávacího programu jsou standardy pro výchovný program osobnosti dítěte.

V Budišově nad Budišovkou dne 1. září 2014

Mgr. Naděžda Vondroušová
ředitelka